НОТА РОСІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ДО ПРЕЗИДЕНТА ВИЛСОНА.

—o—o—

На 28 жовтня 1918 р. російський народний комісар заграничних справ Чічерін вручив норвежському атташе в Москві Крістіянсенови слідуючу ноту для пересланя її президентови Вилсонови:

ДО ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ВУДРОВА ВИЛСОНА.

Пане Президент! В шестій точці Вашої промови перед конгресом Злучених Держав Північної Америки на 8 січня Ви говорили про свою глибоку симпатію до Росії, котра сама провадила тоді переговори з могучим німецьким імперіялізмом. Ви заявили, що Вашою програмою є евакуація російської території і таке полагодженє всіх питань відносно Росії, яке забезпечить найліпшу і найсвобіднійшу кооперацію других народів світа в ціли осягненя для неї без перешкод і замішань спромоги до самостійного самоозначеня її політичного розвитку і державного становиска, і забезпечить її щире приняте в круг вільних народів при тій формі правління, яку вона сама собі вибере, — а також всяку піддержку, якої вона може потребувати і сама забажати. І Ви додали, що "трактоване її другими народами в слідуючих місяцях буде пробним каменем їх доброї волі, їх зрозуміня її потреб, які відріжняють ся від їх власних інтересів, і їх сьвітлої і несамолюбної симпатії".

Завзята боротьба, яку ми вели проти німецького імперіялізму в Берестю Литовськім, як здаєть ся, збільшила тільки Ваші симпатії до Совітської Росії, бо на З'їзді Совітів, котрий потвердив під загрозою німецького наступу берестейський насильний мир, Ви прислали привіт і запевнене, що Совітська Росія може числити на поміч Америки.

З тої пори вже минуло 6 місяців і російський нарід мав досить часу, щоби переконатись на ділі про добру волю Вашого правительства і Ваших союзників, про їх розуміне його потреб і шляхотну і несамолюбну симпатію. Се відношене Вашого правительства і Ваших союзників показалось перше всего в тім, що при грошевій піддержці зі сторони Ваших французьких союзників і при дипльоматичнім піддержаню також і Вашого правительства, зорганізовано на російській території заговір Чехо-Словаків, котрим Ваше правительство дає всяку піддержку. В протягу якогось часу робились спроби витворити причину для війни між Злученими Державами і Росією ширенем небилиць про те, що ніби німецькі военнополїни захопили сибірську залізну дорогу, але Ваші власні офіцири, а після них голова місії Вашого Червоного Хреста, полковник Робінс, могли переконатись про те, що все се брехлива видумка. Чехо-словацьке повстене було організоване під гаслом оборони сих нещасних одурманених людий від віддання їх в руки Німеччини і Австрії, де Ви можете дізнатись між иншим з отвертого листа капітана Садуля, члена французької военної місії, як безпідставне є се оскарженє. Чехо-Словаки не виїхали з Росії ще в початках року тільки тому, що французьке правительство не прислало для них кораблів. Кілька місяців ми даремно чекали, аби Ваші союзники дали Чехо-Словакам спромогу виїхати. Очевидно сим правительствам було богато більш бажаною присутність Чехо-Словаків в Росії, — для яких цілий показали наслідки, — як від'їзд їх до Франції до участи в війні на французькім фронті. Лучше всього доказуеть ся дійсний характер чехо-словацького повстання тим фактом, що маючи в своїх руках сибірську залізну дорогу, Чехо-Словаки не покоїлись сим, щоби виїхати, але на приказ союзних правительств, за яких вказівками вони поступали, вони остались в Росії, щоби бути головною опорою російської контр-революції. Їх контр - революційна ворохобня, зробивша неможливим перевезене хліба і нафти по Волзі, відтяла робітників і селян Росії від хлібних і других запасів Сибіру і засудила їх на голод, — от що в першій мірі відчули на ділі робітники і селяни Росії зі сторони Вашого правительства і Ваших союзників після даних Вами в початку року обіцянок. А потім наступив другий випадок: напад на Північну Росію союзних військ, при співучасти також і американських, котрі вдерлись в російські землі без всякого виповіджения війни, загарбане російських міст і сіл, розстріляне совітських урядників і вся кі инші насильства над мирним російським населенем.

Ви обіцяли, пане президент, дати піддержку Росії в цілі її повної і безперешкодної нагоди занятї незалежне рішене відносно її власного політичного розвитку і її національної політики, а на ділі-ж ся піддержка показалась в тім, що війська Чехо-Словаків, а пізнійше і Ваші власні і війська Ваших союзників в Архангельську, в Мурманську і на Далекім Сході пробували насильно накинути російському народови власть тих гнобителїв, тих визискуючих кляс, пановане котрих робітники і селяни Росії скинули ще в жовтни минувшого року. Відновлене російської контр - революції, котра сама перевернулась вже в труп, спроби відновити дорогою насильства їх кроване пановане над російським народом, — от чого зазнав російський нарід замість піддержки безперешкодному вираз зови його волі, що Ви обіцяли йому, пане президент, в Ваших заявах.

Так само Ви, п. президент, обіцяли російському народови дати йому поміч в його боротьбі за свою незалежність. Але в дійсности зробилось те, що в той час, коли на полудневім фронті російський нарід вів борбу проти продавшої себе ні мецькому імперіялїзмови і гро зившої його независимости контр - революції, коли на своїй західній границі російський нарід напружував свої сили для організованя оборони своєї території, він примушений був кинути свої війська на схід проти приносивших йому поневолене і гноблене Чехо-Словаків, і на північ проти вдерших ся в його землі військ Ваших союзників і Ваших власних і зорганізованої сими військами контр -революції.

Пробний камінь відносин поміж Злученими Державами П. А. і Росією дав не зовсім такі результати, котрих можна було сподіватись з Вашої промови перед конгресом, п. президент. Але ми маємо підставу бути не зовсім невдоволеними і сими результатами, бо безправства контр-революції на півночи і на сході показали робітникам і селянам Росії, до чого стремить російська контр-революція і її заграничні помічники і через се в російськім народі витворилась була залізна воля для оборони свободи здобутої революцією, для оборони відданої нею селянам землі, і відданих нею робітникам фабрик. Після упадку Казані, Симбірська, Сиврані, Самари і для Вас, пане президент, повинно бути ясно, які наслідки мало для нас те, в що обернулись на ділі дані Вами 8-го січня обіцянки. Те, що ми перенесли, помогло нам витворити сильно скріплену дисциплінованую Червони Армію, котра з кождим днем росте в своїй силі і своїй могучости і вчить ся оборонити революцію. Те відношене до нас, котре на ділі було проявлене Вашим правительством і Вашими союзниками, не могло нас знищити, а навпаки, ми тепер сильнійші, чим були кілька місяців назад, і предложені Вами тепер міжнародні переговори про загальний мир, находять нас живими і сильними і позволяють нам від імени Росії заявити свою згоду принятї в них участь. Як попереджене для перемиря, під час котрого повинні початись мирні переговори, Ви поставили в своїй ноті до Німеччини жадане очищення забраних територій. Ми готові, пане президент, зробити на сих услівях перемире і просимо повідомити нас про те, коли Ви, пане президент і Ваші союзники намірені забрати Ваші війська з Мурманська, з Архангельска і з Сибіру. Ви не згідні допустити перемиря, пане президент, если Німеччина при очищеню занятих нею областий не відкажеть ся від безправств, рабунку і т.д. Ми з сего осьмілямо ся зробити те заключене, що Ви і Ваші союзники прикажете Чехо-Словакам віддати награблену ними в Казані часть нашого золотого запасу, що Ви забороните їм при їх примушенім відході (бо ми причинимо ся до їх як найскоршого відходу, не чекаючи Вашого приказу) продовжувати дальше їх рабівничі вчинки і творити над робітниками і селянами такі насильства, як до сего часу.

Що-ж до дальших Ваших условин мира, в котрих говорить ся, що правительства, котрі заключують мир, повинні бути виразителями волї народних мас, то, як Вам звісно, наше правительство вповні годить ся з сею вимогою. Наше правительство виповнює волю совітів робітничих, селянських і червоно-гвардійських депутатів, представляючих собою найменше 80 процент російського народа, чого не можна сказати про Ваше правительство, пане президент. Але ми в імени гуманности і мира, не ставили таких услівій загальних мирних переговорів, щоби конечно всі беручі в них участь народи були представлені совітами народних комісарів, вибраними на зїзді робітничих, селянських і жовнірських депутатів. Ми знаємо, що ся форма правління народів буде скоро загальною формою і що именно загальний мир, котрий вибавить народи від грози знищеня, розвяже їм руки, щоби розправити ся з тим ладом і з тими кліками, котрі вкинули людство в сьвітову різню, і котрий поведе певно у мучені народи до утвореня совітських правительств, вповні виражаючих їх волю.

Згоджуючись на участь в переговорах навіть з правительствами не виражаючими волї народа, ми зі своєї сторони хотіли би подрібно довідатись від Вас, пане президент, як Ви представляєте собі союз народів, котрий, по Вашій думці, по винен увінчати справу мира. Ви домагаєтесь независимости для Польщі, Сербії, Бельгії, свободи для народів Австро-Угорщини. По всій правдоподібности, Ви тим хочете сказати, що з початку народні маси повинні всюди взяти самі в свої руки рішене своєї долі, щоби потім об єднати ся в свобіднім союзі народів. Та дивним способом ми не замічаємо у Ваших домаганях ані освободженя Ірляндії, ані навіть освободженя Фінляндії, і ми дуже жалкували би, если би ті народи не мали можливости разом з нами через сво їх свобідно вибраних представників приняти участь в організованю союза народів. Ми дуже хотіли би також, пане президент, довідатись перед початком переговорів про утворене союза народів, як Ви дивите ся на розвязане всяких питань економічного характеру, маючих важне значіне для справи будучого мира. Ви не згадуєте про военні кошти, про той надсильний тягар, котрий би ляг на плечі наодних мас, если би союз народів не відказав ся від сплати довгів капіталістам всіх держав. Ви знаєте не гірше нас, пане президент, що ся війна є результатом політики всіх капіталістичних держав, що правительства всіх країв стало уоружувались, що в за борчій політиці брали участь всі правлячі групи цивілізованих народів, і що се було би крайно несправедливим если би народні маси, які заплатили за ту політику кровію міліонів, які заплатили за те економічним знищенем, — ще доплачували дійсним виновникам війни дань за їх політику, привівшу до всіх тих много - численних нещасть. Длятого ми предкладаємо, пане президент, щоби союз народів положив в свою основу відмовлене ся від заплати великих позичок. Що-ж відносить ся до привернення до давного стану опустошених війною країв, то ми уважаємо вповні справедливим, щоби всі народи помогли в сім напрямі нещасній Бельгії, Польщі, Сербії і якою убогою і знищеною не показалась би Росія, вона готова зі своєї сторони помочи жертвам війни, чим тілько зможе, як також сподіємо ся, що американський капітал, нічим не потерпівший від сеї війни, але маючий від неї много - міліярдові доходи, сповнить свою пайку в несеню помочі тим народам.

Та союз народів повинен не тілько ліквідувати сю війну, але й зробити неможливою війну в будуччині. Вам не може бути не звісним, пане президент, що капіталісти Вашого краю думають про те, щоби на будуче примінити тую саму заборчу політику і добуване над - приходів в Китаю і Сибірі, і що боячись конкуренції зі сторони японських капіталістів, вони приготовляють военну силу для подавленя опору, який їм може оказати Японія. Ви без сумніву знаєте про подібні пляни капіталістичних правлячих кругів других країв, про відношене до других територій і других народів. Знаючи се, Ви повинні згодити ся з нами, що не можна оставити фабрик, копалень, банків в руках приватних одиниць, котрі все використовують сотворені народними масами великі средства продукції для того, щоби вивозити продукти і капітал в чужі краї і збирати з них великі приходи, викликуючи своєю жадобою добичі імперіялістичні війни. Для того ми предкладаємо, пане президент, щоби в основу союза народів була положена експропріяція капіталістів всіх країв. У Вашім краю, пане президент, банки і промисл находять ся в руках такої незначної групки капіталістів, що по переконаню Вашого особистого приятеля, полковника Робінса, вистарчить арештувати 20 головачів капіталістичних клік і передати в руки народних мас те, що шляхом властивих капіталістичному сьвітови метод вони сконцентрували в своїх руках, щоби тим знищити головне жерело нових воєн. Если Ви, пане президент, на се згодитесь, если таким способом знищить ся жерела военна будуче, то не підлягає сумнівови, що легко буде знищити всякі економічні перегороди і що всі народи, маючи в своїх руках свої средства продукції, будуть пильно заінтересовані в тім, щоби міняти між собою ті річи, котрих не потребують, за ті, котрих потребують. Справа буде йти в такім случаю в обміні продуктами між націями, з котрих кожда буде виробляти те, що ліпше уміє виробляти, і союз народів буде союзом взаімної помочи працюючих мас. Легко тоді буде зменьшити з'оружені сили до передїлів, необходних для піддержаня внутрішної безпечности.

Ми дуже добре знаємо, що користолюбива кляса капіталістів бере ся пробувати зробити ту внутрішну небезпеку, так як в теперішний час російські поміщики, російські капіталісти при помочи американської, англійської, французької оружної сили пробують відняти в робітників фабрики і землю в селян. Та если американські робітники запалені Вашою ідеею союза народів, зломлять опір американських капіталістів, то в такім случаю ані німецькі ані ніякі другі капіталісти не будуть представляти серіозної не безпеки для побідоносної робітничої кляси, і тоді буде досить если кождий член суспільства, роблячи 6 годин в фабрицї, протягом кількох місяців буде учити ся по дві години на день уживаня оружія, і увесь народ буде знати, як справити ся з внутрішною небезпекою.

І так, пане президент, хотяй ми пересьвідчились, що значать Ваші обіцянки, ми тим не меньше все таки стали на грунт Ваших предложень про міжнародний мир і про союз народів, тілько ми пробували трохи поглубити Ваші предложеня, щоби з них не вийшли результати стілько противорічні Вашим обіцянкам, як се стало ся з Вашою помочию Росії. Ми пробували сформувати Ваші предложеня про союз народів тому, щоби з союза народів не зробив ся союз капіталістів проти народів. Если Ви не годитесь з нами, то ми не маємо нічого против "явного переиискутованя". Ваших мировых услівій, як того домагаєть ся перша точка Вашої мирової програми. Про дітайлї ми легко зговоримо ся, если Ви станете на грунт наших предложень.

Та є можливе щось й инше. Ми маємо справу з президентом архангельского нападу і сибірського наїзду, ми маємо справу також з президентом мировой програми союза народів. Чи не являєть ся дійсним президентом, руководячим наділі політикою американського капіталістичного правительства именно перший з них? Чи не є американське правительство — правительством американських акційних компаній, промислових, торговельних, зелізнодорожних американських тростів, — одним словом, правительством капіталістів? І чи не можуть виходячі з того правительства предложеня про утворене союза народів привести до того, щоби організувати міжнародний трост для експльоатації робітників і для подавленя слабих народів? А в такім случаю, Ви, пане президент, не будете в можливости відповісти нам на наші питаня і ми скажемо робітникам всіх країв: ще гинуть на війні міліони ваших братів, котрих кинула друг на друга буржуазія всіх країв, а вже головаї капіталу пробують змовити ся між собою, щоби оставших ся живими здавити спільними силами, коли вони від виновників війни зажадають рахунку.

Однак, пане президент, так як ми зовсім не бажаємо воювати з Америкою навіть тоді, коли в ній Ваше правительство не змінене Совітами Народних Комісарів і Вашого місця не заняв ще Евген Дебс, котрого Ви тепер держите в тюрмі, так як ми зовсім не бажаємо воювати з Англією навіть тоді, коли кабінет пана Лойдо Джорджа не заменив Совіт Народних Комісарів з Макліном на чолі, так як ми зовсім не бажаємо воювати з Францією навіть тоді, коли капіталістичне правительство Клеманса ще не замінене в ній робітничим правительством Мергайма; таксамо, як ми заключили мир з імперіялістичним правительством Німеччини, з цісарем Вільгельмом на чолі, до котрого Ви, пане президент, відноситесь не ліпше чим ми, робітничо - селянське правительство відносимо ся до Вас, — то ми вкінці кінців пред кладаємо Вам, пане президент, розглянути спільно з Вашими союзниками подані низше питаня і дати нам відповіди: Чи мають намір правительства Америки, Англії і Франції перестати домагатись крови російського народа і житя російських горожан, если російський народ згодить ся заплатити їм за те і відкупити ся від них, так як чоловік нагло нападений від куплюєть ся від того, хто на не го напав? А в такім случаю, якої именно заплати вимагають від російського народа правительства Америки, Англії і Франції? Вимагають вони концесій, передачі їм на определених условинах зелізних доріг, копалень, золотих покладів і т. д., територіяльних уступок, якої небудь части Сибіру або Кавказу, або Мурманського побережа? Ожидаємо від Вас, пане президент, що Ви остаточно заявите, чого Ви і Ваші союзники домагаєте ся, як також чи союз межи Вашим правительством і правительствами союзних держав є того рода комбінацією, що її можна би прирівнати до корпорації для тягнення дивіденд з Росії, або чи Ваше правительство і инші правительства союзних держав мають кожде окремо особні і спеціяльні домаганя і які именно? Особливо нам інтересно знати домаганя Ваших французьких союзників, відносно тих трох білїонів рублів, що їх паризькі банкірі позичили царському правительству — гнобителеви Росії і ворогови свого власного народу. І Ви, пане президент, так як і Ваші французькі союзники певно знаєте, що знищений війною і ще не вспівший використати добробуту народної совітської власти і підняти своє господарство російський народ, не буде в силї виплачувати французським банкирам дань за страчені на зло народа царським правительством міліярди навіть в тім случаю, если би Вам і Вашим союзникам вдало ся поневолити і задити кровію всю російську територію, чого не допустить наша геройська революційна червона армія? Чи домагають ся Ваші французькі союзники заплатити їм частину тої данини в речинцях, а в такім случаю яку іменно, і чи предвиджують вони, що їх претенсії поведуть до виявленя таких-же претенсій зі сторони других кредиторів скиненого царського правительства? Ми не можемо допустити і думки про те, щоби у Вашім правительстві і у Ваших союзників не було вже на те готової відповіди в той час, коли Ваші і їх війська пробують продирати ся вперед по нашій території з очевидною цілию забору і поневоленя нашої держави. Російський народ, в особі народної червоної армії стоїть на сторожі своєї території і мужно бореть ся проти Вашого наїзду і нападу Ваших союзників. Та у Вашого правительства і в правительства других союзних держав повинні бути без сумніву готові вироблені пляни, ради котрих Ви проливаєте кров Ваших жовнірів. Ми сподівались, що Ви ясно і остаточно заявите свої домаганя. Если-ж наша сподіванка нас заведе, если Ви не дасьте відповіди на наші досить докладні і остаточні питаня, ми зробимо з того один лише можливий висновок, що ми не помиляємось, що Ваше правительство і правительства Ваших союзників бажають дістати від російського народа і грошеву дань і дань природними богацтвами Росії, а також територіяльні концесії. Ми скажемо се і російському народови і працюючим клясам других країв, і відсутність відповіди з Вашої сторони буде для нас безмовною відповідию. Російський народ зрозуміє, що домаганя Вашого правительства і правительства Ваших союзників настільки тяжкі і великі, що Ви навіть не хочете предложити їх російському правительству.

Народний Комісар заграничних справ ЧІЧЕРІН.

(Western Labor News).

В ТУРЕЧЧИНІ ВИБУХЛА РЕВОЛЮЦІЯ.

Проголошено совітське правительство.

ПАРИЖ, 22 цьвітня. — ("Ассошіейтед Прес") — В Туреччині вибухла революція і проголошено там совітське правительство. В Константинополи встановлено революційний комітет. Такого змісту телеграму отримано з Киіва, котра подає за большевицьким репрезентантом в Одесі, що тамошний турецький консуль отримав урядове повідомлене про зміну правительства.

—o—

Виборчий закон на Угорщині.

БУДАПЕШТ. — Совітське правительство проголосило новий виборчий закон, який дає всім робітникам обидвох полів поверх 18 літ право голосования.

Закон позбавляє права голосу працьодавців, купців, попів, монахів і осіб жиючих з доходів.

Правительство забрало всі будівельні матеріяли. Асекураційні компанії зістали зсоціялізовані а університети зреорганізовані.

Комісія по соціялізації зрезигнувала.

БЕРЛІН, 10 цьвітня. — Резигнація цілої комісії по соціялізації, про котру ходили поголоски від певного часу, зіста ла формально проголошена вчера вечером. Як заявив публично в "Форвертсі" Кавцкій, се сталось в виду того, що "від свого народженя ся комісія напотикала ся на обструктивну тактику зі сторони імперіялістичного економічного бюра".

—o—

Большевицька пропаганда серед аліянтських жовнірів в Росії.

ВАШІНГТОН, 15 цьвітня. — Военний департамент отримав масу большевицької пропаганди, котра, як панує увірене, підкопала мораль американського війська в Росії.

Велика скількість пропаганди була звернена до британського війська. Всі летючки заявляють, що аліянтські війська в Росії є частиною конспірації, щоби привернути до власти царя. Одна летючка під заголовком "Всі брехні" заявляє, що аліянтські війська є в Росії против волї народа і що "з винятком пару сот селян доокола Архангельска, російський нарід бажае, щоби полишити його самого випрацювати свою власну долю".

ВАШІНГТОН, 14 цьвітня. — Офіціяльні донесеня до военного департаменту, оголошені публично в суботу генералом Марчом, шефом штабу, показують, що бунт серед американського війська в Архангельску був прямим наслідком розповсюднюваної большевицькими прихильниками серед жовнірів. В летючках вживало ся американських жовнірів до повстання.

Освободили военних пленників.

БЕРЛІН. — Монахійська революційна рада приказала негайно освободити всіх военних пленників в Баварії. Сей приказ освободжає тисячі. російських пленників, включаючи російського комуніста Аксельрода.

Розрухи в Загребі.

БУДАПЕШТ. — Депеша з Фюме доносить, що в Загребі (160 миль на полудневий схід від Відня) вибухла завзята улична бійка, коли сербське військо старало ся привернути по рядок підчас заворушеня, яке повстало на селянськім масовім вічу. Кількох радикальних агітаторів арештовано.

Проголошено тут, що в понеділок підчас совітських виборів в Будапешті голосувало пів міліона мущин і женщин. В одній окрузі заряджено нове голосоване через те, що правительство закидало там нелегальний спосіб віддаваня голосів.

Правительство видало декрет, котрим проголосило всі кінематографічні театри, виробляючі фільми компанії і аптики публичною власністю.

БОЛЬШЕВИКИ ГОВОРЯТЬ ПРО УСПІХИ.

Заняли Волочиска над Збручем.

ЛОНДОН, 17 цьвітня. — Отримана тут нині російська офіціяльна бездротна депеша говорить про дальші успіхи російських совітських військ здовж майже цілого західного російського фронту, т. є. від Балтійського до Чорного моря.

На захід від Риги Латиші відступили на полудне, спинивши ся чотири милі від Мітави. На захід від Проскурова большевики заняли Волочиска на бувшій російсько-галицькій границі, 25 миль від Тарнополя.

В Криме совітські війська перейшли Соляні Озера і наступили в напрямі Сімферополя, столиці Криму. Заява звучить:

"Ми примусили ворога відступити через границю в районі озера Сандер, на північ від Олонція. На цілім курляндськім фронті офензива має успіх, головно в районі Шльоцк, де очищено право крило ворога і воно находить ся чотири милі від Мітави.

Ми заняли Волочиска на галицькім фронті і фронт військ української директорії перетято там на двоє. В напрямі Сарни (на північ від Волочиск) ворог відступає на полудне, полишаючи велике число пленників і ранених.

В Криме червона армія перейшла лінію Соляних Озер і заняла Тогукдіганкой. Офензива продовжає ся в напрямі Сімферополя".